

МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СТРУКТУРНО-ОБОБЩАЮЩИХ СХЕМ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ ВЫСШЕГО МЕДИЦИНСКОГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Мороховец Г. Ю.

Аннотация. Структурно-обобщающие схемы активно используются учителями, преподавателями, авторами учебников. Их применение в высшей школе в настоящее время является важной методической проблемой. Как показывает опыт, использование структурно-обобщающих схем может способствовать повышению познавательной активности студентов, поэтому можно говорить, что исследования методики их использования имеет большое практическое значение.

Ключевые слова: структурно-обобщающие схемы, наглядность, структурно-функциональные связи, медицинское учебное заведение.

METHOD OF USING STRUCTURAL AND GENERAL SCHEMES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE HIGH MEDICAL EDUCATIONAL AGENCY

Morokhovets H. Yu.

Abstract. Structure - generalize schemes are active used by the teachers, professors, authors of the text books. Their use in universities is a very important problem now days. Speaking from experience, use of structure-generalizing schemes can increase interest activities of students, that's why we can say that learning of methods of their use has a big practical meaning. Structure-generalizing schemes are one of the way of explaining - illustration study, which are recommended by many of ours and abroad scientists. Structure-generalizing schemes are demonstrate topic with equal meaning and informative load, make it easier to observe and process big blocks of information. Based on how much information is important in society use of graphical information is much more suits a modern person. They are build a complete picture of material, including logic and connection between their part. The common types of structure-generalizing schemes are logical chains, logical chains with back connection, cycle and radical schemes, clasters, diagrams of Venn-eyley, diagram of isikava etc. To create those schemes it make sense to use Microsoft Office. For creating simplest schemes ability of text processor would be enough. Complecated schemes which include elements of electronic tables, formulas, pictures can be created with editor for vector graphics ms visio. The settings of editor give you an opportunity to create, edit diagrams, plams, block schemes in very dinamic connection with other Microsoft programs.

Key words: structure-generalizing, visibility, structure-function chains, medical university.

УДК 378.01.09 :327.36(410)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ДОСВІД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

О.В. МОШЕНЕЦЬ, аспірант кафедри практики іноземної мови та методики викладання, *Хмельницький національний університет*

E-mail: elena.moshenets@gmail.com

Анотація. Актуальність статті пов'язана з тим, що встановлення загальних закономірностей та виявлення особливостей професійної підготовки фахівців з міжнародної комунікації в освітній практиці Великої Британії створює нові можливості для вдосконалення педагогічного процесу, кращого розуміння переваг і недоліків національної системи вищої освіти. Тому цей процес активізує увагу до результатів досліджень з порівняльної професійної педагогіки. Мета статті полягає у розкритті організаційно-методичних особливостей організації навчання майбутніх фахівців з міжнародної комунікації в університетах Великої Британії. Досягненню мети дослідження сприяло використання таких методів: аналіз і синтез, індукція та дедукція, систематизація та узагальнення, порівняння. З'ясовано, що широка палітра та поєднання традиційних та

інноваційних форм і методів навчання майбутніх фахівців з міжнародної комунікації сприяють розвитку критичного і міждисциплінарного мислення, комунікативних навичок, забезпеченню належної практичної підготовки. Зазначено, що перспективами подальших наукових пошуків убачаємо в дослідженні організації самостійної роботи майбутніх фахівців з міжнародної комунікації, а також особливостей їхнього професійного розвитку.

Ключові слова: порівняльна педагогіка, фахівці з міжнародної комунікації, зарубіжний досвід, Велика Британія, форми, методи, технології.

Актуальність. Професійна підготовка фахівців з міжнародної комунікації у Великій Британії, відома високою якістю професійних стандартів у галузі міжнародних відносин, диверсифікована за освітніми програмами, дипломами, кваліфікаціями; гнучка за формами і режимами організації підготовки; інноваційна за методами і технологіями навчання; ефективна за інструментами і механізмами моніторингу академічних результатів; ґрунтована на практико-орієнтованій парадигмі навчання. Встановлення загальних закономірностей та виявлення особливостей професійної підготовки фахівців з міжнародної комунікації в освітній практиці Великої Британії створює нові можливості для вдосконалення педагогічного процесу, кращого розуміння переваг і недоліків національної системи вищої освіти, прогнозування її розвитку на основі наукового зіставлення педагогічної емпірії у досвіді обох країн. Цей процес активізує увагу до результатів досліджень з порівняльної професійної педагогіки. Сприйняття студентами змісту навчання тісно пов'язане з принципами і методами навчання, з одного боку, і формами організації навчального процесу, з іншого. Метою британських університетів є особистісно орієнтоване та практико-орієнтоване навчання, застосування новітніх підходів до викладання, забезпечення можливостей сталого розвитку та освіти протягом життя, заохочення до критичного мислення, що відображається в організації навчальної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню інтерактивної природи комунікації та сутності комунікаційної політики присвячені праці А. Баровської, Н. Белоусової, Ю. Габермаса, Д. Гусєва, О. Дерев'янка, К. Дойча, М. Кастельса, Л. Климанської, Н. Лумана, Дж. МакКроскі, К. Меєр, В. Річмонда, Є. Тихомирової, Р. Упсона й ін. Теоретичне і практичне значення для проблеми дослідження мають праці українських науковців-педагогів Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Н. Журавської, Т. Кучай, Н. Мукан, О. Огієнко, Н. Пазюри, Л. Пуховської, Н. Рокосовик, А. Сбруєвої, В. Третька, О. Чорної та ін. Як показав аналіз, тематика порівняльно-педагогічних досліджень у контексті окресленої проблеми поступово розширюється, зокрема на дослідницькому полі компаративістики.

Мета статті – розкрити організаційно-методичні особливості організації навчання майбутніх фахівців з міжнародної комунікації в університетах Великої Британії.

Методи. Досягненню мети дослідження сприяло використання таких методів: аналіз і синтез, індукція та дедукція, систематизація та узагальнення, порівняння.

Результати. До основних форм організації навчальної діяльності в університетах Великої Британії належать лекції, тьюторські (індивідуальні) заняття, консультаційні заняття, семінари у невеликих групах, обговорення та дебати, практичні заняття. Розглянемо докладніше на прикладі університетів Вестмінстера, Лідса, Ноттінгема, Манчестера, Королівського коледжу Лондона основні форми організації навчальної діяльності, що використовуються для підготовки фахівців з міжнародної комунікації.

Найбільш популярними в британських університетах визнано лекції-дискусії, лекції-прес-конференції, лекції-візуалізації, відеолекції, проблемні лекції («Глобальні системи масової комунікації», «Суспільство масової комунікації та цифрові технології», «Зовнішня та внутрішня безпека комунікації», «Міжнародний діалог: нове мислення», «Політичний дискурс та кодекс етики», «Негативні ефекти у системі опонента», «Агресивний конфлікт: шляхи розв'язання», «Переговори з терористами» та ін.), які читають викладачі-практики, відомі політичні діячі, бізнесмени, державні службовці, журналісти та ін.

Найцінніший елемент британської системи навчання – *тьюторські заняття*. Це форма організації навчальної діяльності, що включає регулярні заняття одного-двох студентів із викладачем тьютором (у нових університетах 5-6 студентів) протягом усього курсу навчання. Тьюторські заняття проводяться викладачами (окрім професорів),

аспірантами, фахівцями-практиками. Відвідування таких занять є обов'язковим. Традиційна структура тьюторської системи охоплює три елементи: керівництво заняттями (кураторство), моральне наставництво та саме тьюторство. Тьюторська діяльність фокусується на проблемах успішності, опанування необхідних дисциплін та адекватних формах дозвілля і виявляється у допомозі студентові при складанні індивідуального плану занять, його корекції та контролю виконання, формування особистості студента як фахівця. Тьютор виконує низку важливих функцій: 1) допомагає студентові максимально ефективно навчатися; 2) відстежує й коригує індивідуальний маршрут студента; 3) оцінює виконані навчальні модулі; 4) проводить групові обговорення отриманих результатів (тьюторіали); 5) підтримує зацікавленість у навчанні впродовж усього навчального курсу; 6) налагоджує зв'язок за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [1; 2]. Використання тьюторської системи навчання, на нашу думку, вказує на інтерактивний характер організації навчального процесу в університетах Великої Британії.

Консультаційні заняття проводяться для невеликих груп (5-8 студентів) і вимагають самостійного опрацювання матеріалу до початку занять, а вже потім студенти отримують консультацію як застосовувати вивчену інформацію у нових контекстах для досягнення певних навчальних результатів. З консультаційною метою також використовуються нові форми організації навчальної діяльності, такі, як форуми і чати (як елемент колаборативного навчання).

У практиці підготовки студентів *семінари* є популярною формою навчання, оскільки дають можливість поєднати теоретичні знання з дисциплін прикладного спрямування («Understanding the Audience», «The Reporting of Politics», «Rhetoric and Public Speaking» та ін.) з практичними фаховими навичками (техніки ораторського мистецтва, стратегії і тактики іншомовної комунікації тощо). *Практичні заняття* як правило проводяться викладачами-практиками (з практичним досвідом роботи не менше 2 років), після чого студентам надається можливість практичної діяльності для напрацювання подібних вмінь під контролем куратора. Заслужують на увагу інтегровані 3-годинні заняття, що поєднують теоретичний виклад інформації з її практичним закріпленням і посідають чільне місце у професійній підготовці фахівців міжнародної комунікації [3].

Суттєвий прогрес британських університетів виявився у дистанційному навчанні, що забезпечує гнучкість, доступність, персоналізацію процесу надання освітніх послуг студентам дистанційної і стаціонарної форм навчання; посилення студентської здатності інтегрувати навчання в домашню й соціальну діяльність, відпочинок і роботу; інтегрування в інтенсифіковану сферу е-бізнесу, е-ресурсів. Університети дотримуються рекомендацій, що сформульовані Комісією з питань дистанційного навчання (Online Learning Task Force).

Самостійна навчальна діяльність майбутніх фахівців з міжнародної комунікації становить не менше 1/3 загального обсягу навчального часу студента. Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Також передбачається можливість отримання необхідної консультації викладача або тьютора щодо використання складного обладнання чи устаткування, систем автоматизованого проектування. Самостійне навчання представлено у групових проектах, розв'язанні питань конкретних професійних ситуацій, командній роботі, створенні портфолію, студентських конференціях, волонтерській діяльності, незалежному дослідженні тощо. Для ефективного виконання завдань для самостійного опрацювання студентам створені всі необхідні умови – від комп'ютеризації та інформатизації навчання до забезпечення сучасними засобами навчання (підручники, медіапрезентації, конспекти лекцій, електронне модульне середовище).

У процесі дослідження основних форм організації навчання в британських університетах визначено їх відсоткове співвідношення на бакалаврських та магістерських освітніх програмах з міжнародної комунікації. Від загального обсягу освітньої програми бакалаврів лекції займають 5%, тьюторство – 10%, практичні заняття – 15%, виробнича практика – 35%, самостійне навчання – 35%. Освітньою програмою підготовки магістрів 15% виділено на дискусії в малих групах та на критичне оцінювання і розвиток практичних навичок, практика / стажування охоплює 20%, самостійна робота / проектна діяльність – 50% від загального обсягу навчального навантаження [4].

На думку В. Третька, творче поєднання репродуктивних, креативних, проблемно-

пошукових й дослідницьких методів навчання, зокрема проблемно-орієнтованого («*problem-based learning*»), кейс-навчання («*case-based learning*»), проблемно-пошукового («*enquiry-based learning*»), дослідницько-пошукового («*research-based learning*»), дослідницько-інформаційного («*research-informed learning*»), командного («*team-based learning*»), колаборативно-пошукового («*collaborative inquiry learning*») сприяє формуванню когнітивного, інформаційно-аналітичного, операційно-практичного і мотиваційного компонентів професійної компетентності магістрів міжнародних відносин [5, с. 20]. Серед *методів навчання* найбільш ефективними і цікавими, на переконання студентів і викладачів, вважаються *метод проблемного навчання (Problem-based learning (PBL))* та *метод лекційного навчання (Lecture-based learning (LBL))*. Наприклад, в університеті Манчестера використовують PBL, оскільки освітні програми спрямовані на чіткий розподіл теоретичних і практичних дисциплін, а університет Лідса має більш інтегровану освітню програму, що подається студентам через LBL.

Проблемне навчання визначається як ефективний шлях забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців (магістрів) з міжнародної комунікації в логічній інтегрованій програмі і пропонує декілька підходів як доповнення до традиційних методів навчання. Проблемне навчання базується на принципах теорії дорослого навчання (*adult learning theory*), яка спрямована на мотивацію та заохочення студентів до самостійного визначення особистої мети навчання. Перевагами PBL визнано розвиток трансформативних навичок та навичок працевлаштування, поліпшення комунікації та командної роботи; розвиток аналітичного мислення тощо.

Навчання на основі лекцій ґрунтується на інформації, що подається головним чином через великі за обсягом знань лекції або семінари. Такий метод був провідним до введення PBL і розглядався як традиційний. Головною перевагою LBL є можливість студентам взаємодіяти з провідними фахівцями-практиками та вченими. Водночас, на думку британського дослідника К. Кларка, LBL перенавантажує студентів інформацією оскільки у них недостатньо умінь для самостійного опрацювання отриманої інформації, а також навичок самовдосконалення [6, с. 723].

Провідну роль у підготовці майбутніх відіграють методи *практико-орієнтованого навчання (practice-based learning)* та *навчання на основі досвіду (experience-based learning)*, що передбачають навчання в реальних умовах на основі творчого поєднання знань, досвіду та рефлексивного спостереження [7].

На особливу увагу заслуговує *метод міжпрофесійної взаємодії в навчанні (inter-professional learning)*, що допомагає подальшому працевлаштуванню та конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Пошуки науковцями шляхів вдосконалення підготовки в університетах Великої Британії відмічають позитивні результати міжпрофесійного навчання, яке може видозмінити негативні професійні стереотипи, поглибити усвідомлення студентами професійних функцій інших фахівців, сприяти розвитку кроскультурної комунікації та готувати студентів для роботи у кроскультурному середовищі.

Використання в навчальній діяльності методу *крос-культурного моделювання (cross-cultural simulations)* сприяє формуванню крос-культурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної інформації. Наявність у студентів певного досвіду міжособистісних відносин з представниками різних культур сприяють розвитку практичних умінь проведення інтерв'ю, (онлайн-) конференцій переговорів, здійснення перекладів, листування тощо. Крос-культурне моделювання – це навчальна стратегія, яка сприяє розвитку обізнаності та цінуванню інших культур, так само як і своєї власної культури, покликана сприяти відтворенню певних аспектів реальності для отримання інформації, виявлення цінностей, розуміння інших культур [8, с. 46]. Подібні моделювання завжди викликають палку, жваву реакцію учасників, студенти пригадують свій досвід відвідування інших країн у реальному житті, труднощі, що виникали при спілкуванні. Такі моделювання допомагають краще зрозуміти сутність крос-культурної комунікації, сприяють уникненню в подальшому труднощів на шляху до ефективної міжкультурної взаємодії в умовах великої різноманітності культур та можуть містити такі теми, як: конфлікт, прийняття рішень, переговори, гендерні особливості, друга мова, пошук порозуміння, самоідентифікація, відмінності стилю, командний дух та інші. Таким чином зростає здібність студентів розуміти та з повагою, терпимістю сприймати іншу

культуру, уникати непорозуміння та відчуття дискомфорту під час крос-культурної взаємодії.

За рекомендаціями Д. Стрінгер та П. Кессіді, крос-культурне моделювання має бути ретельно спланованим, мати чіткі цілі, містити питання для обговорення та підбиття підсумків. Наприклад, крос-культурне моделювання на тему «Мова жестів» має на меті допомогти студентам: зрозуміти довольність жестів в різних культурах, відчути суперечність очікуваних значень, зрозуміти складність вивчення нових кодів, навчитися невербально пояснювати значення (відведений час – 30-45 хвилин). Після обговорення всіх питань учасники крос-культурної комунікації мають дійти спільних висновків. Науковці надають орієнтовні висновки, але студенти мають дійти цих висновків самостійно: жести також мають культурно обумовлені значення, один і той самий жест може мати зовсім різні значення в різних культурах; різниця культурних кодів призводить до хибного сприйняття, непорозуміння; неочікувана реакція викликає здивування та відчуття дискомфорту; вивчати нові коди досить важко та ін. [9, с. 21].

У пошуку шляхів підвищення ефективності викладання, пов'язаних з новою культурою мислення, активізації пізнавальної діяльності майбутніх фахівців з міжнародної комунікації, розвитку їх інтелектуальних, професійних, спеціальних, практичних та загальних умінь і навичок сприяють такі рефлексивно-інноваційні технології навчання, як: *навчання в режимі реального часу* (real-time feedback), *дослідницьке навчання* (research learning), *експериментальне навчання* (laboratory-based learning).

Контроль знань студентів – це невід'ємна і важлива частина процесу навчання, він стимулює навчання та впливає на поведінку студентів. Форми контролю враховують усі види зв'язків між професійними знаннями, навичками та вміннями, що дозволяє забезпечити якість сформованих компетенцій і відповідний рівень готовності до професійної діяльності. Як правило, моніторинг якості підготовки майбутніх фахівців з міжнародної комунікації відбувається у *формах поточного і проміжного контролю* (formative) *та підсумкової атестації* (summative). Поточний та проміжний контроль суттєво мають однакову мету, можуть здійснюватися шляхом індивідуального оцінювання, рецензування навчальних проектів, складання авторецензії, аналізу творчих робіт, виконання тестів та ін. Кожен університет, відповідно до змісту і методів навчання, на свій розсуд обирає форми контролю успішності, поєднуючи традиційні письмові та усні іспити з комп'ютеризованим оцінюванням знань, написанням звітів, рефератів, тестуванням тощо. Стратегія оцінювання відповідає політиці університетів і спрямована на забезпечення визначених результатів модульного і курсового навчання.

Для проведення підсумкової атестації використовується діагностичний інструментарій, що включає типові завдання, тести, навчально- та науково-дослідницькі проекти, дисертації. Найкращим методом перевірки професійної компетентності майбутнього фахівця є тестування. Підсумкова атестація реалізується через написання та захист науково-дослідницького проекту або дисертації, які мають на меті перевірку здатності студентів використовувати набуті знання, навички та вміння під час самостійного виконання професійних завдань, рівня їхньої професійної та загальної компетентності, професійно викладати спеціальну інформацію, науково аргументувати і захищати свій погляд [10]. Тематика проектів передбачає поглиблення знань з професії («Використання сучасних комунікативних технік у розв'язанні конфліктів міжнародної політики», «Електронні комунікації у сучасному світі», «Сучасне мовлення у міжнародній комунікації», «Міжнародні організації та інституційний дискурс», «Міграція та культурні зустрічі»). Погоджуємося з Н. Журавською, яка доводить, що під час проектної роботи студент осягає реальні процеси, об'єкти, проживає конкретні ситуації; залучається до проникнення углиб явища та конструювання нових об'єктів [11, с. 39]. Студенти отримують змогу навчитися знаходити та аналізувати ресурси, запобігати комунікаційним викликам і розробляти стратегії подолання перешкод для успішної взаємодії.

На поточний контроль відводиться 20% часу, на підсумковий (семестровий) – 80%. Однак, оптимальна кількість іспитів є актуальною проблемою організації навчальної діяльності. Викладачі британських університетів вважають, що відсутність перевантаження в цьому питанні сприятиме більш виваженому та відповідальному ставленню студентів до іспитів. Для перевірки академічних успіхів студентів в університетах Великої Британії існує обов'язкова система «зовнішніх і внутрішніх екзаменаторів» («external and internal examiners»). Зовнішні екзаменатори – авторитетні колеги з інших університетів. Наприкінці навчального року дипломна (проектна)

робота випускника розглядається Радою екзаменаторів, до складу якої входять внутрішні та зовнішні екзаменатори, а також тьютори. Особливу підтримку і схвалення отримують студенти, які користуються сучасними технічними засобами навчання, наприклад, при створенні електронного портфоліо у системі Pebble PAD. Портфоліо дозволяє прослідкувати професійний розвиток студента і має декілька переваг: студенти стають більш самосвідомими і вмотивованими завдяки спостереженню за власним прогресом і можливостями, навчаються протягом всього життя; викладачам легше спостерігати та оцінювати студентські роботи, визначати досягнення мети тощо. Для створення студентських портфоліо як нового засобу контролю навчання використовуються ресурси Вікі (Wiki), які надають можливості для одночасної роботи декількох студентів в електронному документі. Таким чином формуються вміння роботи в команді, а викладачі мають змогу відслідковувати етапи роботи студентів і коригувати її на будь-якому з них [12].

Серед засобів навчання майбутніх фахівців з міжнародної комунікації поширені *презентації*, які студенти готують упродовж різних етапів навчання. Презентації розвивають та «відточують» комунікативні навички, сприяють віртуальній взаємодії з об'єктами пізнання. Це дозволяє створювати інформаційний і візуальний образ досліджуваного об'єкта, імітувати реальність під час вивчення будови та функціонування систем комунікації. Мультимедійні презентації готуються за допомогою Microsoft Power Point, а також спеціалізованих редакторів: Macromedia Flash, Picasa, Photodex Pro Show та ін. Наприклад, за допомогою Picasa студенти легко завантажують зображення у веб-альбоми, виокремлюють статичні й динамічні зображення з Інтернету, проєктують слайд-шоу та навчальні фільми, додають до навчального проєкту текстові і звукові коментарі, створюють колажі зі статичних зображень тощо. Це суттєво збагачує знання та застосування ключових парадигм міжнародного спілкування, обробки інформації у різноманітних контекстах від державної дипломатії до міжнародних ЗМІ, розвідувальних, ділових та міжнародних неурядових організацій, розвиває особисті навички як комунікатора та фасилітатора спілкування.

Висновки і перспективи. Таким чином, широка палітра та поєднання традиційних та інноваційних форм і методів навчання майбутніх фахівців з міжнародної комунікації сприяють розвитку критичного і міждисциплінарного мислення, комунікативних навичок, забезпеченню належної практичної підготовки. Перспективами подальших наукових пошуків убачаємо в дослідженні організації самостійної роботи майбутніх фахівців з міжнародної комунікації, а також особливостей професійного розвитку.

Список використаних джерел

1. Рокосовик Н. В. Роль викладача у дистанційному навчанні (на прикладі вищої школи Великобританії). *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова*. 2012. № 21. С. 148–152.
2. Swartz M., Yazdani M. Intelligent tutoring systems for foreign language learning: the bridge to international communication. Berlin: Springer Science & Business Media, 2012. Vol. 80: Series F: Computer and System Sciences. 347 p.
3. Gunn V. Approaches to small group learning and teaching. 2007. URL: http://www.gla.ac.uk/media/media_12157_en_pdf.
4. Imperial College London. Innovative teaching for world class learning. Learning and teaching strategy. URL: <https://www.imperial.ac.uk/media/imperial-college/about/leadership-and-strategy/vp-education/public/LearningTeachingStrategy.pdf>.
5. Третько В. В. Теорія і практика професійної підготовки магістрів міжнародних відносин в університетах Великої Британії: автореф. дис ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2014. 40 с.
6. Clark E. Problem-based learning: how do the outcomes compare with traditional teaching? *British Journal of General Practice*. 2006. Vol. 56 (530). P. 722–723.
7. Walker A., Leary H., Hmelo-Silver C., Ertmer P. Essential readings in problem-based learning. West Laffayette, IN: Purdue University Press, 2015. 384 p.
8. Cruz C. B. Cross-Cultural simulations in teacher Education: Developing Empathy and Understanding. *Multicultural perspectives*. 2005. №7(2). P. 40–47.

9. Stringer D.M., Cassidy P. A. Activities for improving Cross-cultural Communication. – Boston, MA: Nicholas Brealey Publishing, 2009. 240 p.
10. Department for Education and Skills. White paper: 14-19 education and skills. 2005. URL: <http://www.dfes.gov.uk/skillsstrategy/cited> (дата звернення: 15.08.2018).
11. Журавська Н. С. Методологія проектування інтерактивних курсів на основі європейського досвіду. К.: Вид. центр НАУ, 2010. 143 с.
12. Чорна О. А. Підготовка вчителів-філологів в університетах Великої Британії засобами електронного дистанційного навчання: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. К. Винниченка. Кіровоград, 2013. 20 с.

References

1. Rokosovyk, N. V. (2012). Rol vykladacha u dystantsiinomu navchanni (na prykladi vyshchoi shkoly Velykobrytanii) [Teacher role in distance learning (on the example of the UK higher education)]. Naukovyi chasopys Natsionalnogo pedahohichnogo universytetu im. M. P. Drahomanova, 21, 148–152.
2. Swartz, M., & Yazdani, M. eds. (2012). Intelligent tutoring systems for foreign language learning: the bridge to international communication. Berlin: Springer Science & Business Media.
3. Gunn V. Approaches to small group learning and teaching. Available at: http://www.gla.ac.uk/media/media_12157_en.pdf.
4. Imperial College London. Innovative teaching for world class learning. Learning and teaching strategy. Available at: <https://www.imperial.ac.uk/media/imperial-college/about/leadership-and-strategy/vp-education/public/LearningTeachingStrategy.pdf>.
5. Tretko, V. V. (2014). Teoriia i praktyka profesiinoi pidhotovky mahistriv mizhnarodnykh vidnosyn v universytetakh Velykoi Brytanii [Theory and practice of professional training for Masters in International Relations at the UK universities]. Vinnytsia, 40.
6. Clark, E. (2006). Problem-based learning: how do the outcomes compare with traditional teaching? British Journal of General Practice, 56 (530), 722–723.
7. Walker, A., Leary, H., Hmelo-Silver, C., Ertmer, P. (2015). Essential readings in problem-based learning. West Laffayette, IN: Purdue University Press, 384.
8. Cruz C. B. Cross-Cultural simulations in teacher Education: Developing Empathy and Understanding. *Multicultural perspectives*. 2005. №7(2). P. 40–47.
9. Stringer D.M., Cassidy P. A. Activities for improving Cross-cultural Communication. – Boston, MA: Nicholas Brealey Publishing, 2009. 240 p.
10. Department for Education and Skills. White paper: 14-19 education and skills. Available at: <http://www.dfes.gov.uk/skillsstrategy/cited>.
11. Zhuravska, N. S. (2010). Metodolohiia proektuvannia interaktyvnykh kursiv na osnovi yevropeiskoho dosvidu [Methodology for designing interactive courses based on European experience]. Vydavnychi tsentr NAU, 143.
12. Chorna, O. A. (2013). Pidhotovka vchyteliv-filolohiv v universytetakh Velykoi Brytanii zasobamy elektronnoho dystantsiinoho navchannia [Training language teachers at the UK universities through distance e-learning]. Kirovohrad, 20.

ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО МЕЖДУНАРОДНОЙ КОММУНИКАЦИИ: ОПЫТ ВЕЛИКОБРИТАНИИ

Мошенец Е. В.

Аннотация. Актуальность статьи связана с тем, что установление общих закономерностей и выявление особенностей профессиональной подготовки специалистов по международной коммуникации в образовательной практике Великобритании создает новые возможности для совершенствования педагогического процесса, лучшего понимания преимуществ и недостатков национальной системы высшего образования. Цель статьи заключается в раскрытии технологических особенностей организации обучения будущих специалистов по международной коммуникации в университетах Великобритании. Достижению цели исследования способствовало использование таких методов: анализ и синтез, индукция и дедукция, систематизация и обобщение, сравнение. Выяснено, что широкая палитра и сочетание

традиционных и инновационных форм и методов обучения будущих специалистов по международной коммуникации способствуют развитию критического и междисциплинарного мышления, коммуникативных навыков, обеспечению надлежащей практической подготовки. Отмечено, что перспективами дальнейших научных поисков усматриваем в исследовании организации самостоятельной работы будущих специалистов по международной коммуникации, а также особенностей профессионального развития.

Ключевые слова: сравнительная педагогика, специалисты по международной коммуникации, зарубежный опыт, Великобритания, формы, методы, технологии.

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PECULIARITIES OF TEACHING INTERNATIONAL COMMUNICATION SPECIALISTS: THE UK EXPERIENCE

Moshenets O. V.

Abstract. *The relevance of the article is proved by the fact that the processes of identifying some patterns and determining the peculiarities of professional training for international communication specialists in the UK experience create new ways of improving the education process, understanding advantages and disadvantages of the national system of higher education better. Consequently, these processes urge to consider the findings obtained from comparative research. The article aims to disclose technological peculiarities of professional training for future international communication specialists in the UK universities. While researching such methods as analysis and synthesis, induction and deduction, systematization and generalization, comparison were used. The main forms of learning organization in the UK universities include lectures, tutorials, consultations, seminars in small groups, discussions and debates, practical classes. Tutorials are considered to be the most unique element of the British education system. Such a form of learning involves regular classes for one-two students with a tutor during the whole training course. Tutorials are conducted by lecturers (except for professors), postgraduate students, practicians. Attendance of tutorials is compulsory. Consultations are organized for small groups (five-eight students) and require that students familiarize themselves with the training material beforehand. During the consultations, students are taught how to apply the acquired information in new contexts to achieve expected learning outcomes. Consultations can also incorporate such forms of learning as forums and chats (as elements of collaborative learning). Seminars are also very popular since they allow students to combine theoretical knowledge of applied fields with practical professional skills (oratory skills, strategies and approaches to communication in foreign languages). Practical classes are normally conducted by practicians (who have at least two years' experience) so that students can gain valuable practical experience under the supervision of their tutor. Problem-based learning is based on the principles of adult learning theory, which is aimed at motivating and encouraging students to determine their personal learning goals. Presentations develop and improve communication skills, contribute to online cooperation with the objects shown on the screen. It is specified that the wide range and combination of traditional and innovative forms and methods of training international communication specialists contribute to developing critical and interdisciplinary thinking, communication skills and ensure relevant practical training. It is indicated that further research should involve studying organization of self-directed study of international communication specialists, as well as the peculiarities of their professional development.*

Keywords: comparative pedagogy, international communication specialists, foreign experience, the UK, forms, methods, technologies.